

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL NUOSTATŲ,
RIBOJANČIŲ GALIMYBĘ UŽSIIMTI REGLAMENTUOJAMĄ PROFESIJĄ AR JĄ
VERSTIS, PROPORCINGUMO VERTINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP NR. 20-1644; TAIS NR. 20-10753(2))**

Nr.
Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Sistemiskai vertinant esamą teisinį reguliavimą, tai yra, Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 3¹ straipsnio 1 dalį, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 16 straipsnio 3 dalį, kuriuose pavedama *Vyriausybei nustatyti teisės aktų projektų, susijusių su reglamentuojamomis profesijomis, proporcingumo vertinimo tvarką*, siūlytume tikslinti Projekto ir juo tvirtinamo Nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ją verstis, proporcingumo vertinimo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) pavadinimą vartojant vietoj formuluotės „nuostatų“ formuluotes, kurios be kita ko, vartojamos ir reguliuojant numatomo teisinio reguliavimo poveikį korupcijos mastui ar konkurencijai, pvz., „numatomo teisinio reguliavimo“, „teisės aktų projektų“ ir pan.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad nėra atskleistas Projekto santykis su Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnyje nustatytu numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimu, kurio metu, pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 2 dalį yra vertinamas ir poveikis reglamentuojamoms profesijoms.

2. Projektu tvirtinamo Tvarkos aprašo 1 punkte siūlytina atsisakyti trumpinio „(toliau – Nuostatos)“ Tvarkos aprašo pavadinime. Taip pat siekiant teisės akto aiškumo, glaustumo, siūlytume atsisakyti Tvarkos aprašo 1 punkte nuostatų, nustatančių, kokiame teisės akte yra apibrėžtas proporcingumo principas (pvz., proporcingumo principui, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte), į kokias nuostatas reikalinga atsižvelgti (pvz., „atsižvelgiant į tvarkos aprašo III skyriuje nurodytus kriterijus“), tokiu būdu glaustai ir aiškiai nurodant Tvarkos aprašo reguliavimo dalyką ir (ar) siekiamą tikslą, o elgesio taisyklės nustatančias nuostatas dėstyti Tvarkos aprašo tekste.

3. Direktyvos (ES) 2018/958 6 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis

profesijomis ar jomis verstis ir kurias jos ketina priimti, ir esamų nuostatų pakeitimai būtų pagrįsti *viešojo intereso tikslais*. Tuo tarpu Tvarkos aprašo 2.3 papunktyje siūlom apibrėžti sąvoką „svarbūs visuomenės interesai“, kuri savo turiniu iš esmės atitinka Direktyvos (ES) 2018/958 6 straipsnio 2 dalį. Be kita ko, sąvoka „svarbūs visuomenės interesai“ yra apibrėžta Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme. Vienodų sąvokų apibrėžimas įstatyme ir poįstatyminiame teisės akte laikytinas ydinga teisėkūros praktika, sukeliančia teisinį dviprasmiškumą. Siūlome tikslinti Tvarkos apraše nustatytas sąvokas ir (arba) arba pagrįsti siūlomo reguliavimo tikslingumą.

4. Tvarkos aprašo nuostatos įvertintinos nuoseklumo ir aiškumo aspektu, vartojant suderintas formuluotes, pvz., bet neapsiribojant, Tvarkos aprašo II skyriaus pavadinimas suponuoja, kad jame turėtų būti nustatoma vertinimo tvarka, tačiau Tvarkos aprašo 5, 6 ir kt. punktuose nustatomi vertinimo arba nuostatų kriterijai ar nuostatoms keliama reikalavimai; kai kuriose Tvarkos parašo nuostatose nevartojama formuluoatė „ar ja vertis“ kalbant apie teisę užsiimti reglamentuojama profesija; Tvarkos aprašo 3 ir 4 punktai iš esmės dubliuojasi ir yra iš dalies tarpusavyje nesuderinti; vartojamos skirtingos formuluotės tam pačiam reiškiniu apibūdinti „principas, kaip jis apibrėžtas“ ir „principas, įtvirtintas“.

5. Iš Tvarkos aprašo 9 punkto redakcijos nėra suprantama, kokioms nuostatoms nebūtų taikomas Tvarkos aprašo 8 punktas. Siūlytume šį punktą dėstyti nustatant išimtį nuostatoms, kuriomis įgyvendinamos Europos Sąjungos nustatytos darbo sąlygos ar pan.

6. Sistemiškai vertinant Teisėkūros pagrindų įstatyme ir Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatyme nustatytus pavedimus Vyriausybei „nustatyti tvarką“, manytume, kad Projekte turėtų būti nustatyta teisės aktų projektų nuostatų proporcingumo vertinimo atlikimo ir išvados pateikimo tvarka (terminai, procedūros, pažymos pateikimas profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriui, proporcingumo vertinimo pažymos forma, pakartotinio vertinimo tvarka ir (ar) kitos reikalingos procedūros). Atkreipiame dėmesį, kad Teisėkūros pagrindų įstatyme nėra nustatytos tvarkos, pagal kurią teisės akto projekto rengėjas pateikia profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriui proporcingumo vertinimo pažymą, kaip numatyta Tvarkos aprašo 10 punkte. Siekiant teisinio aiškumo ir teisės aktų sistemiskumo, siūlytume įvertinti, ar Tvarkos apraše neturėtų būti nustatyta (analogiškai kaip Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklėse, patvirtintose Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 243), kad proporcingumo vertinimo pažyma ir išvada yra teisės akto projekto lydimieji dokumentai, kas užtikrintų jų viešumą, kadangi pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 5 straipsnio 2 dalį jie būtų skelbiami Teisės aktų informacinėje sistemoje.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 3¹ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad atlikto proporcingumo vertinimo *išvada* pateikiama

profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriui, bet ne „vertinimo pažyma“. Siūlome suvienodinti vartojamas formuluotes.

7. Tvarkos aprašo 12 punktą ir 5 punktą derintini tarpusavyje, kadangi 5 punkte nustatoma, kad nuostatos turi būti pagrįstos svarbių visuomenės interesų tikslais, o iš 12 punkto redakcijos galima suprasti, kad atitiktis proporcingumo principui vertinama tik nuostatų, kuriomis siekiama svarbių visuomenės tikslų.

9. Tvarkos aprašo 12.1 papunktyje vartojamos formulotės „susijusioms šalims“ turinys atskleidžiamas, taip pat santykis/suderinamumas su 12.5 papunktyje vartojama formulote „trečiosioms šalims“.

Teisės grupės patarėja

Erika Vaivadienė